

Brent Petrol - Düşüşte Gölgesini Koruyan Risk

28 Şubat'ta ABD ve İsrail'in İran'a yönelik hava saldırılarıyla başlayan savaş ile küresel petrol ticaretinin yaklaşık %20'sinin geçtiği Hürmüz Boğazı'nda sevkiyatları durma noktasına getirdi. Çatışmaların başlamasıyla kısa sürede 80 dolar eşiğini aşan Brent petrol boğazın resmen kapanmasıyla 113 dolar seviyesinin üzerini gördü.

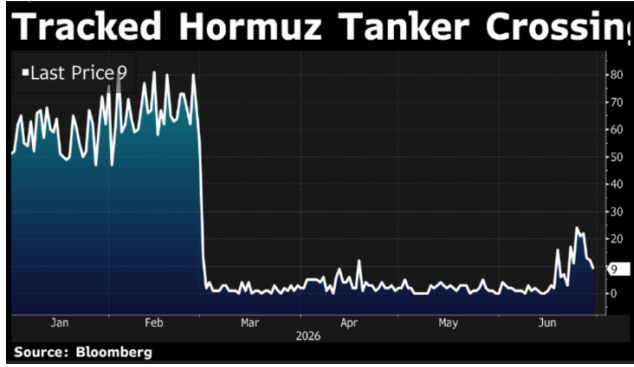
Bu dönemde piyasaya yansıyan beklentiler genellikle kalıcı ver derin bir arz şoku senaryosu etrafında şekillendi. Bazı analistler fiyatların 200 dolara kadar ulaşabileceği ve benzin, motorin fiyatlarının rekor kırabileceği yönünde görüş bildirirken, Hürmüz Boğazı açılrsa bile fiyatların en erken bir sonraki yıl normale döneceği tahmininde bulunuyordu.

12 Haziran tarihinde ise Trump yönetimi İran ile görüşmelerde ilerleme kaydettiğini bildirmesiyle petrol fiyatları hızla değer kaybetmeye başladı. 18 Haziran'da ise "İslamabad Mutabakatı" olarak adlandırılan anlaşmanın dijital ortamda imzalanmasıyla Boğaz'da ticari gemi geçişleri hızlanarak savaş öncesi seviyelerin %25'ine ulaştı ve Brent petrol 74 dolar altını test ederek savaş öncesi seviyelerine döndü.

Beklentilere kıyasla petrol fiyatlarının bu denli hızlı gerilemesinin hem arz hem de talep tarafında bazı sebeplerinden bahsetmek mümkün. Önce arz tarafına değinecek olursak en dikkat çeken unsur, Hürmüz Boğazı resmi olarak tam kapasiteye dönmeden önce bile düzinelerce tankerin vericilerini kapatarak Basra Körfezi'nden "karanlık filo" şeklinde sızması oldu. Bu yolla günde yaklaşık 2 milyon varil petrol piyasaya ulaştı. Buna ek olarak Trump yönetiminin Rusya ve İran petrolüne yönelik yaptırımları kaldırması piyasaya ek yüz milyonlarca varil arz kazandırdı. Brezilya, Guyana, Venezuela ve OPEC'ten ayrılmasından sonra Birleşik Arap Emirlikleri'nin üretim kapasitelerini arttıracığı beklentileri de orta vadeli arz görünümünü güçlendirdi. Bu gelişmelerin ışığında Uluslararası Enerji Ajansı gelecek yıl günde 5 milyon varillik bir küresel arz fazlası oluşabileceğini belirtti. Mutabakat sonrası Hürmüz Boğazı'ndan geçen tanker sayısındaki artış da fiyatlar üzerinde ek baskı oluşturdu.

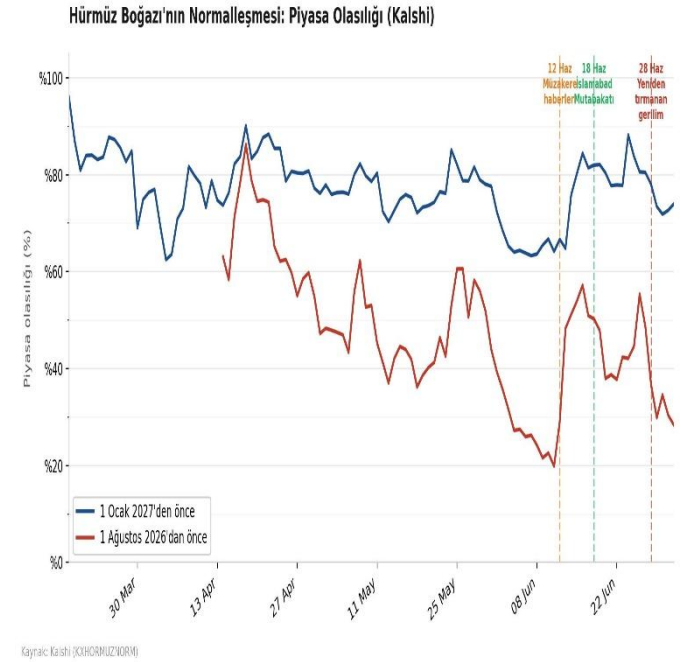
Talep kısmında ise en öne çıkan gelişme dünyanın en büyük petrol ithalatçısı olan Çin'in talebindeki yavaşlama oldu. Çin'in bu dönemde savaş öncesi biriktirdiği devasa petrol stoklarına ve kömür santrallerine yönelmesi sonucu günlük talebi 2,6 milyon varil azaldı. Bununla birlikte talep üzerindeki baskı yalnızca konjonktürel değil, yapısal bir dönüşümü de yansıtıyor. Elektrikli araç penetrasyonunun Çin başta olmak üzere Avrupa ve Güneydoğu Asya pazarlarında hız kazanması, bu bölgelerdeki benzin ve motorin talebini kademeli olarak aşındırıyor. Öte yandan Orta Doğu kaynaklı enerji güvenliği kaygıları, pek çok ülkeyi yenilenebilir enerji yatırımlarını öne çekmeye yöneltti; bu da küresel petrol talebinin orta vadeli görünümünü yapısal olarak zayıflatan bir unsur olmaya devam ediyor.

Merkez bankaları ise petrol fiyatlarındaki geri çekilmeye karşın temkinli duruşu koruduklarını ilan etti. ECB ve BoJ faiz artırımına giderken Fed ve BoE faiz oranlarını sabit tuttu. Ortak görüş ise fiyatların enflasyon üzerindeki gecikmeli geçiş etkisinin yakından izlenmesi gerektiği yönünde oldu. Diğer taraftan savaş boyunca yüksek seyreden enerji fiyatlarının enflasyon üzerindeki etkisine odaklanılırken, enerji maliyetlerindeki hızlı düşüş sonrası mal ve hizmet talebinde meydana gelebilecek artışın da enflasyonist etkisi temkinli duruşu destekler nitelikte. Yurtiçinde TCMB de benzer gerekçelerle ihtiyatlı duruşu koruyarak fiyat istikrarı sağlanana kadar sıkı para politikasının sürdürüleceğini belirtti.

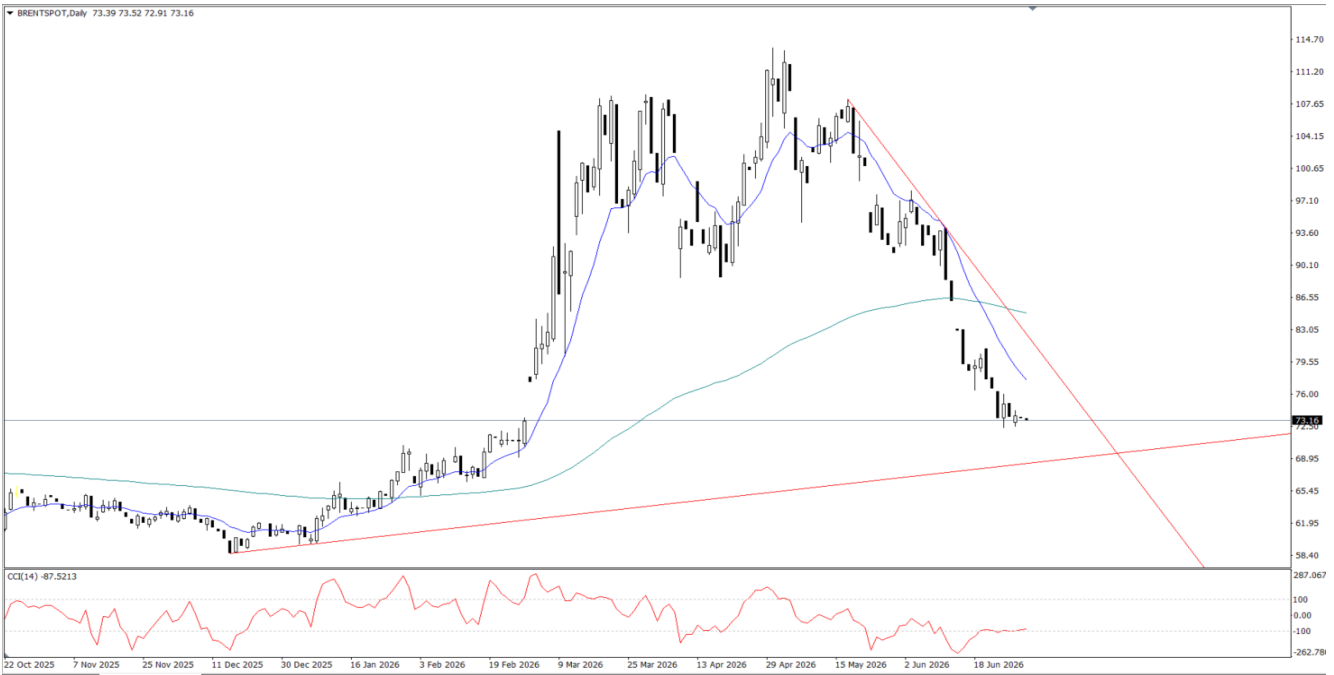

Öte yandan savaş öncesi dönemde günlük 60-80 tankerin geçtiği Hürmüz Boğazı'ndaki toparlanma, zaman zaman tırmanan gerilimlerle kesintili bir seyir izliyor. Bununla birlikte arz ve talep tarafındaki yapısal gelişmelerle birlikte değerlendirildiğinde, Hürmüz trafiğinin savaş öncesi seviyelerine tam olarak dönmesi halinde petrol fiyatlarında savaş öncesi seviyelerin de altında bir denge oluşumu görebiliriz.

Ancak riskler tamamen ortadan kalkmış değil. Geçtiğimiz hafta sonu ABD-İran arasında karşılıklı saldırılar ile tırmanan gerilim beklentilere yansımış durumda. Kalshi piyasa katılımcılarının beklentilerine göre 26 Haziran'da Hürmüz'de temmuz sonuna kadar normalleşme olasılığı %55,4, yıl sonuna kadar ise %80,6 seviyesindeydi. Bugün ise temmuz sonu olasılığı %29, yıl sonu olasılığı %73 seviyelerine gerilemiş durumda. Bu beklentiler, Brent fiyatına ise düşüşte duraklama olarak yansıdı. İran önce mevcut ateşkes şartlarında mutabık kalınması gerektiğini belirterek Doha'da gerçekleştirilmesi planlanan görüşmelere heyet göndermedi. Buna rağmen arabulucular üzerinden temaslara devam edecek olması risk algısını şimdilik kontrol altında tutmaya devam ediyor.

18 Haziran'da başlayan 60 günlük süreçte tarafların kalıcı bir barış anlaşması üzerinde mutabık kalıp kalamayacağı ise en dikkatle izlenmesi gereken unsur olarak öne çıkıyor. Eğer kalıcı anlaşma sağlanamaz ve Hürmüz tekrar kapanırsa; Çin talebindeki gevşeme ve üretim kapasitesi artışlarına bağlı olarak belki tekrar 100 dolar seviyesi üzerinde fiyatlamaya görmeyebiliriz ancak 80 dolar üzerinde bile kalıcı olan fiyatlar küresel büyüme ve enflasyon beklentileri üzerinde negatif beklentileri körüklemeye devam edebilir. Bu çerçevede petrol fiyatları açısından belirleyici olacak başlıca unsurlar; ABD-İran barış görüşmelerinin seyri, Çin talebinin toparlanıp toparlanmayacağı ve küresel üretim kapasitesindeki artışların hızı olacak.

Brent petrolün teknik görünümüne baktığımızda ise fiyatın, müzakere haberleri ile şu anda 84,80 seviyesine tekabül eden 144 günlük üssel hareketli ortalamasının oldukça hızlı altına gerilediğini görüyoruz. Bu haberlerden önce kendini hissettirmeye başlayan beklentilerle birlikte ise bir alçalan trend oluşumu dikkat çekiyor. Orta vadede 82,50 seviyesine denk gelen alçalan trend, kısa vadede ise 13 günlük ortalama olan 77,50 altında kalındığı sürece baskının devam etme potansiyeli var. Bu senaryoda Aralık 2025'teki 60 dolar seviyelerinden gelen yükselen trend desteği konumundaki 68,40 seviyesini takip edeceğiz.

77,50 seviyesi üzerinde tepki denemelerinin hız kazanması ihtimaliyle birlikte; ABD-İran görüşmelerinin ciddi anlamda sekteye uğraması durumunda 144 günlük ortalama yakından izlenmeli. Çünkü bu ortalama üzerindeki fiyatlar tekrar yönün yukarı döndüğünü işaret edebilir.

EMRE ÖZDEMİR
TRİVE YATIRIM ARAŞTIRMA UZMANI

RİSK UYARISI:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki şekil ve değerler hazırlandığı tarih itibariyle mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Trive Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından, karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin edilmeksizin, genel anlamda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bilgiler yatırımcılar tarafından danışmanlık faaliyeti olarak kabul edilmemeli ve yatırım kararlarına esas olarak alınmamalıdır. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. İnternet sitemizdeki her türlü tablo ve grafikler güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sitemizde bulunan iç ve dış piyasalara ait tablo, grafik ve analizlerin doğrulukları tarafımızca garanti edilmemekte ve bilgiler belli bir gelirin sağlanmasına yönelik olarak verilmemektedir.